

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 7, 2024

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:263](#) 27-02-2024

Motivering toewijzing schadevergoeding.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:260](#) 27-02-2024

Strafmotivering omtrent recidive bij bedrieglijke bankbreuk.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:156](#) 13-02-2024

Heeft hof juiste uitleg gegeven aan begrip '(oogmerk van) uitbuiting' als bedoeld in artikel 273f lid 1 Sr?

RECHTSPRAAK

Strafmotivering omtrent recidive bij bedrieglijke bankbreuk.

Strafmotivering omtrent recidive bij bedrieglijke bankbreuk.

Wenk

De verdediging klaagt namens de verdachte, ten aanzien van wie feitelijk leidinggeven aan bedrieglijke bankbreuk is bewezen verklaard, over de strafmotivering, in het bijzonder dat het hof als strafverzwarend heeft laten meewegen dat de verdachte 'eerder meermalen is veroordeeld, ook voor soortgelijke feiten', terwijl dat niet blijkt uit het UJD.

Het hof heeft ten aanzien van de strafoplegging onder meer overwogen dat verdachte samen met zijn compagnon gelden van [A], het bedrijf waarover zij zeggenschap hadden, heeft weggesluisd naar de rekening van eenmansbedrijf [B] waar de medeverdachte eigenaar was. Dat gebeurde door facturen van door [A] verrichte diensten en de opbrengst van de verkoop van een machine te laten overmaken op de rekening van [B]. Verdachte heeft ook betalingen van [B] ontvangen terwijl die betalingen geen verband hielden met [B] of met diensten die hij aan [B] had verleend. Verdachte heeft door zijn handelen de rechten van schuldeisers benadeeld. Uit een de verdachte betreffend UJD van 2 augustus 2021 blijkt dat verdachte eerder meermalen is veroordeeld, ook voor soortgelijke feiten. Het hof zal dat als strafverzwarend laten meewegen.

Het hof overweegt met betrekking tot het procesverloop in deze zaak dat verdachte op 28 juni 2016 bekend is geworden met het feit dat er een strafrechtelijk onderzoek tegen hem liep. Het vonnis van de rechtbank is van 11 april 2019. Namens verdachte is op 12 april 2019 hoger beroep ingesteld. Het hof stelt vast dat zowel in eerste aanleg als in hoger beroep de redelijke termijn is overschreden. Alles afwegende, met in achtneming van het bepaalde in artikel 63 Sr, is het hof van oordeel dat een taakstraf van 180 uren passend en geboden is. Gelet op de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn zal het hof verdachte veroordelen tot een taakstraf van 160 uren, met aftrek van het voorarrest.

De Hoge Raad overweegt dat zich bij de stukken een UJD van 2 augustus 2021 over de

verdachte bevindt. Dat uittreksel houdt onder meer in dat de verdachte op 29 maart 1999 is veroordeeld voor het belemmeren van een ambtelijke handeling, belediging van een ambtenaar en bedreiging, op 23 juni 2000 is veroordeeld voor het medeplegen van diefstal met geweld (artikel 312 Sr) en het medeplegen van diefstal door middel van braak (artikel 311 Sr) en op 27 november 2013 is veroordeeld voor – kort gezegd – onverzekerd rijden, welke veroordelingen onherroepelijk zijn geworden.

De Hoge Raad overweegt dat bij de beoordeling van de klacht voorop moet worden gesteld dat de rechter bij de strafoplegging rekening mag houden met een niet ten laste gelegd feit, onder meer wanneer de verdachte voor dit feit onherroepelijk is veroordeeld en dit feit wordt vermeld ter nadere uitwerking van de persoonlijke omstandigheden van de verdachte (vgl. ECLI:NL:HR:2010:BM9968). Daarbij wordt, mede gelet op artikel 78b Sr, met een onherroepelijke veroordeling gelijkgesteld een onherroepelijke strafbeschikking.

De Hoge Raad overweegt dat in de strafmotivering onder meer tot uitdrukking komt dat het hof in het nadeel van de verdachte gewicht heeft toegekend aan de omstandigheid dat hij eerder is veroordeeld voor 'soortgelijke feiten'. Uit het UJD blijkt dat de verdachte op het moment waarop het hof arrest wees, onherroepelijk was veroordeeld voor de daar vermelde feiten, waaronder twee vermogensdelicten. De Hoge Raad oordeelt, mede in het licht van hetgeen is vooropgesteld (vgl. over de soortgelijkheid van misdrijven het bepaalde in artikel 43b aanhef en onder 1° Sr), dat het hof de strafoplegging daarmee toereikend heeft gemotiveerd.

De Hoge Raad overweegt dat voor zover de klacht op de opvatting berust dat veroordelingen die meer dan vijf jaren voor het begaan van het bewezen verklaarde feit onherroepelijk zijn geworden, niet in strafverzwarende zin in de strafoplegging mogen worden betrokken, die klacht faalt het omdat deze opvatting geen steun vindt in het recht.

J.H.J. Verbaan, maart 2024

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-02-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:260

Zaaknummer: 21/03973

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en C.N. Dalebout

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 51 Sr, 343 Sr en 78b Sr

RECHTSPRAAK

Motivering toewijzing schadevergoeding.

Motivering toewijzing schadevergoeding.

Wenk

De verdediging klaagt namens de verdachte, ten aanzien van wie bedreiging van politieambtenaren met enig misdrijf tegen leven gericht en belaging is bewezen verklaard, over de toewijzing door het hof van de vorderingen van de benadeelde partijen, de verbalisant en de aangever, en over de oplegging van de schadevergoedingsmaatregelen ter zake van immateriële schade.

Het hof heeft ten aanzien van de vorderingen van de benadeelde partijen overwogen dat de benadeelde partij (de verbalisant) zich in eerste aanleg in het strafproces heeft gevoegd met een vordering tot schadevergoeding. Deze bedraagt € 450. De vordering is bij het vonnis waarvan beroep toegewezen. Uit het onderzoek ter terechtzitting is voldoende gebleken dat de benadeelde partij als gevolg van het in de zaak bewezen verklaarde handelen van verdachte rechtstreeks schade heeft geleden. Verdachte, die de hoogte van de vordering ter terechtzitting in hoger beroep niet heeft betwist, is tot vergoeding van die schade gehouden zodat de vordering zal worden toegewezen.

De andere benadeelde partij (aangever) heeft zich in eerste aanleg in het strafproces gevoegd met een vordering tot schadevergoeding. Deze bedraagt € 1.300. De vordering is bij het vonnis waarvan beroep toegewezen. Uit het onderzoek ter terechtzitting is voldoende gebleken dat de benadeelde partij als gevolg van het in de zaak bewezen verklaarde handelen van verdachte rechtstreeks schade heeft geleden. Verdachte, die de hoogte van de vordering ter terechtzitting in hoger beroep niet heeft betwist, is tot vergoeding van die schade gehouden zodat de vordering zal worden toegewezen.

De Hoge Raad overweegt dat voor de beoordeling van de klacht artikel 6:95 lid 1 BW, artikel 6:106 BW en het – ook in hoger beroep van toepassing zijnde – artikel 361 lid 4 Sv van belang zijn. De Hoge Raad haalt genoemde bepalingen aan en overweegt dat hij in ECLI:NL:HR:2019:793 onder meer heeft overwogen dat artikel 6:106 BW een limitatieve

opsomming geeft van gevallen waarin deze bepaling recht geeft op vergoeding van immateriële schade als gevolg van onrechtmatig handelen, te weten in geval van:

oogmerk om zodanige schade toe te brengen, bijvoorbeeld indien de verdachte iemand heeft gedood met het oogmerk aan de benadeelde partij immateriële schade toe te brengen; aantasting in de persoon: 1) door het oplopen van lichamelijk letsel, 2) door schade in zijn eer of goede naam of 3) op andere wijze; bepaalde gevallen van aantasting van de nagedachtenis van een overledene.

Van de onder b.3) bedoelde aantasting in de persoon 'op andere wijze' is in ieder geval sprake indien de benadeelde partij geestelijk letsel heeft opgelopen. Degene die zich hierop beroept, zal voldoende concrete gegevens moeten aanvoeren waaruit kan volgen dat in verband met de omstandigheden van het geval psychische schade is ontstaan. Daartoe is vereist dat naar objectieve maatstaven het bestaan van geestelijk letsel kan worden vastgesteld. Ook als het bestaan van geestelijk letsel in voornoemde zin niet kan worden aangenomen, is niet uitgesloten dat de aard en de ernst van de normschending en van de gevolgen daarvan voor de benadeelde, meebrengen dat van de in artikel 6:106, aanhef en onder b, BW bedoelde aantasting in zijn persoon 'op andere wijze' sprake is. In zo een geval zal degene die zich hierop beroept de aantasting in zijn persoon met concrete gegevens moeten onderbouwen. Dat is slechts anders indien de aard en de ernst van de normschending meebrengen dat de in dit verband relevante nadelige gevolgen daarvan voor de benadeelde zo voor de hand liggen, dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen. Van een aantasting in de persoon 'op andere wijze' als bedoeld in artikel 6:106, aanhef en onder b, BW is niet reeds sprake bij de enkele schending van een fundamenteel recht.

De Hoge Raad overweegt dat de in artikel 6:106 BW bedoelde billijkheid de rechter een bepaalde mate van vrijheid geeft bij het bepalen van de hoogte van de verschuldigde schadevergoeding, maar een enkele verwijzing naar de billijkheid volstaat niet ter motivering van het oordeel dat zich een van de hiervoor bedoelde gevallen voordoet waarin grond bestaat voor vergoeding van immateriële schade. Ook de enkele omstandigheid dat de (hoogte van de) schadevergoeding niet is weersproken of dat de verdediging zich aan het oordeel van de rechter heeft gerefereerd, volstaat daartoe niet. Weliswaar zal de rechter, in het geval de verdachte de vordering van de benadeelde partij niet (gemotiveerd) betwist, uitgaan van de juistheid van de daaraan ten grondslag gelegde feiten (vgl. artikel 149 Rv) en zal de vordering in de regel worden toegewezen, maar dat is anders als de vordering de rechter onrechtmatig of ongegrond voorkomt. Een vordering tot vergoeding van immateriële schade die geen rechtsgrond vindt in de wet kan niet worden toegewezen (vgl. ECLI:NL:HR:2019:1465).

De Hoge Raad overweegt dat het hof de vorderingen tot vergoeding van immateriële schade van de benadeelde partijen heeft toegewezen tot een bedrag van € 450 respectievelijk € 1.300, vermeerderd met de wettelijke rente. De Hoge Raad oordeelt, mede in aanmerking genomen dat uit de motivering van zijn oordeel niet kan worden afgeleid op welke in artikel 6:106 BW vermelde grond en op welke door het hof vastgestelde omstandigheden het hof de toewijzing van deze vorderingen heeft gebaseerd, dat dit oordeel niet toereikend is gemotiveerd. Dat brengt mee dat ook de oplegging van de in artikel 36f Sr voorziene maatregelen niet in stand kan blijven (vgl. ECLI:NL:HR:2019:901).

J.H.J. Verbaan, maart 2024

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-02-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:263

Zaaknummer: 22/04627

Rechters: V. van den Brink, T. Kooijmans en C.N. Dalebout

Wetsartikelen: 285 Sr, 285b Sr, 6:106 BW en 36f Sr

RECHTSPRAAK

Heeft hof juiste uitleg gegeven aan begrip ‘(oogmerk van) uitbuiting’ als bedoeld in artikel 273f lid 1 Sr?

Heeft hof juiste uitleg gegeven aan begrip ‘(oogmerk van) uitbuiting’ als bedoeld in artikel 273f lid 1 Sr?

Het cassatiemiddel komt op tegen de door het hof gegeven vrijspraak van de ten laste gelegde mensenhandel. Het voert daartoe onder meer aan dat het hof een onjuiste uitleg heeft gegeven aan het begrip ‘(oogmerk van) uitbuiting’ als bedoeld in artikel 273f lid 1 Sr.

Het in artikel 273f lid 1 Sr voorkomende bestanddeel ‘uitbuiting’ is in de wet niet gedefinieerd, anders dan door de opsomming in het tweede lid van een aantal vormen van uitbuiting, waaronder gedwongen of verplichte arbeid of diensten. De vraag of – en zo ja, wanneer – sprake is van ‘uitbuiting’ in de zin van deze bepaling, is niet in algemene termen te beantwoorden, maar is sterk verweven met de omstandigheden van het geval. Bij de beantwoording van die vraag komt in een geval als dit onder meer betekenis toe aan de aard en duur van de tewerkstelling, de beperkingen die zij voor de betrokkene meebrengt, en het economisch voordeel dat daarmee door de tewerksteller wordt behaald. Bij de weging van deze en andere relevante factoren dienen de in de Nederlandse samenleving geldende maatstaven als referentiekader te worden gehanteerd (vgl. HR 27 oktober 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI7099, r.o. 2.6.1).

In dit verband is nog van belang dat ‘uitbuiting’ moet worden aangemerkt als een impliciet bestanddeel van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr, nu de in die bepaling bedoelde gedragingen eerst dan als ‘mensenhandel’ kunnen worden bestraft indien uit de bewijsvoering volgt dat is voldaan aan de voorwaarde dat zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld (vgl. HR 5 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:556).

Het hof heeft in zijn ‘Beoordelingskader mensenhandel’ onder meer vooropgesteld dat voor het bewijs van het (oogmerk van) uitbuiting is vereist dat sprake moet zijn geweest van een (potentiële) ernstige inbreuk op de lichamelijke en/of geestelijke integriteit en/of de persoonlijke vrijheid, dat het daarbij gaat om schending van fundamentele mensenrechten en dat het bij arbeidsuitbuiting ‘niet slechts [gaat] om slecht werkgeverschap, maar om een

excessieve situatie'. Vervolgens heeft het hof een aantal omstandigheden vastgesteld, en geoordeeld dat de verdachte weliswaar misbruik heeft gemaakt van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht en van de kwetsbare positie waarin de aangeefsters zich bevonden, maar dat niet kon worden vastgesteld dat sprake is geweest van een oogmerk van uitbuiting of een uitbuitingssituatie. In dat verband heeft het hof geconcludeerd dat 'sprake was van zeer slecht werkgeverschap', maar dat dit 'niet voldoende [is] om (het oogmerk van) uitbuiting te kunnen vaststellen'.

Dit oordeel, in het bijzonder het nader door het hof gestelde vereiste van een 'excessieve situatie', geeft blijk van een onjuiste rechtsopvatting nu daarin een te beperkte opvatting over de inhoud van het voor een bewezenverklaring vereiste (oogmerk van) uitbuiting besloten ligt. In het onderhavige geval blijkt immers uit de vaststellingen van het hof dat de verdachte de in de tenlastelegging genoemde aangeefsters uit Indonesië naar Nederland heeft laten komen om bij de verdachte in huis te verblijven en daar gedurende 24 uur per dag en 7 dagen per week werkzaamheden te verrichten of zich daarvoor beschikbaar te houden, tegen een salaris van € 350 per maand (dat aan geen van de aangeefsters volledig is uitbetaald), en zonder dat daarvan een schriftelijke arbeidsovereenkomst was opgemaakt. De aangeefsters spraken de Nederlandse taal niet, zij hadden geen andere verblijfstitel dan een toeristenvisum en hun paspoorten waren door de verdachte ingenomen.

Gelet op deze vaststellingen – en op het oordeel van het hof dat de verdachte (aldus) misbruik heeft gemaakt van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht en van de kwetsbare positie waarin de aangeefsters zich bevonden, alsmede dat sprake was van zeer slecht werkgeverschap – berust de vrijspraak van het onder 1 ten laste gelegde kennelijk op de onjuiste opvatting dat slechts de meest excessieve vormen van misbruik kunnen worden aangemerkt als arbeidsuitbuiting en dat de door het hof vastgestelde feiten en omstandigheden, ook in onderlinge samenhang beschouwd, daarom geen bewezenverklaring van de ten laste gelegde mensenhandel toelaten.

Het cassatiemiddel slaagt in zoverre.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-02-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:156

Zaaknummer: 21/05187

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R.J. Baumgardt en S. van den Akker

Wetsartikelen: 273f Sr